

opusdei.org

Molt humans, molt divins (VIII): la batalla de la nostra formació

En aquest vuitè article ens aturem en algunes actituds i consells que ens disposen millor per ser llavor fèrtil en el nostre lloc al món.

29/10/2021

Tot i que el seu moment d'esplendor era ja llavors cosa del passat, Atenes continuava sent un referent cultural en temps de sant Pau. Sant Lluç ens

diu dels seus habitants, ments inquietes, que «en res no passaven el temps més de gust que contant o escoltant novetats» (Act 17, 21). Per això és sorprenent el seu rebuig escèptic de l'anunci de l'única novetat que mereix aquest nom: la de la mort i la resurrecció de Crist, que ens salva del pecat (cf. Act 17, 32). Aquest *fracàs* al cor mateix de la cultura clàssica devia marcar profundament sant Pau. De fet, el va portar a reflexionar profundament, amb la guia de l'Esperit Sant, sobre el contingut de la novetat cristiana: per què els atenesos no havien estat interpel·lats per allò que a l'apòstol de la gent li havia canviat la vida?

Velles novetats i novetat autèntica

A les seves cartes als cristians de Corint, a qui es va adreçar immediatament després dels atenesos, es recull el fruit d'aquest

procés de pensament. Sant Pau presenta dos grans eixos per poder acollir el seu missatge: d'una banda hi ha el misteri de la creu de Crist, difícil d'assimilar amb la sola lògica humana (cf. *1 Co* 1, 20-25); de l'altra, també hi ha les seves implicacions concretes en la vida diària: la creu comporta una nova manera de ser al món (cf. *1 Co* 5, 7-8). Només des d'aquesta doble acollida de Jesús crucificat en la nostra existència es pot parlar de novetat en sentit propi. «És a dir, els qui viuen en Crist són una creació nova. El que era antic ha passat; ha començat un món nou» (*2 Co* 5, 17).

Amb aquesta mateixa novetat entronca la llum que sant Josepmaria va rebre el 2 d'octubre del 1928: la seva visió dels cristians com a «portadors de l'única flama capaç d'il·luminar els camins terrenals de les ànimes, de l'únic fulgor, en el qual mai no s'hi podran donar

obscuritats, penombres ni ombres». [1] L'autèntica novetat cristiana, la nostra vida *en* Jesús, li permetia adonar-se que algunes de les anomenades *novetats* que agitaven llavors la vida de la societat i de l'Església no eren en realitat més que «volterianismes de perruca empolvorada, o liberalismes desacreditats del XIX». [2] Sempre continuaran apareixent i desapareixent; sempre hi haurà, en contrast amb el missatge cristià, altres *novetats* que són només un renéixer dels «errors que hi ha hagut al llarg dels segles», [3] és a dir, quelcom profundament vell.

Bona part de la nostra missió de cristians corrents consisteix a portar l'autèntica novetat de Crist a tots els àmbits de la nostra vida, sense deixar-nos seduir pel que en el fons no és més que aparença de nou. Per a això és imprescindible acollir-la primer a la nostra vida, deixar-la

créixer amb paciència i afany,
perquè vagi donant forma a la nostra
mentalitat i a les nostres actituds.
Només així contribuïrem a fer que
«molts no restin en tenebres, sinó
que caminin per senderes que
menen fins a la vida eterna».[4]

El més important és el sembrador

Algunes de les paràboles de Jesús sobre el Regne de Déu posen de manifest que la seva presència entre nosaltres és un do gratuït. Per exemple, en la paràbola del sembrador (cf. *Mt* 13, 3), el punt de partida és la intervenció d'*algú* que sembra la llavor. Sense aquesta acció prèvia és evident que no hi pot haver fruit. Per això aquí ens trobem davant del més important de la narració; que el terreny sigui bo, regular o dolent, també és important, però secundari.

La fe ens descobreix que som fills de Déu: hereus del món (cf. *Sl* 2, 8),

cridats a col·laborar amb el nostre Pare, perquè la creació sencera arribi a ser el regal que ell ha somiat per a nosaltres (cf. *Rm* 8, 20-23). Animats per la mateixa fe que sostenia la missió dels primers cristians, intentem descobrir com tots els camins de la terra poden portar a Déu. Estem convençuts que «el món no és dolent, perquè ha sortit de les mans de Déu, perquè és criatura seva, perquè Jahvè l'esguardà i veié que era bo».[5]

Sabent-nos fills i hereus —en definitiva: apòstols— ens convertim nosaltres mateixos en aquesta llavor llançada als quatre vents. Ens entusiasma, sobretot, saber que Déu s'entossudeix a llançar una vegada i una altra la llavor per enriquir un món amb profunds anhels de fructificar. Així «podem entendre tota la meravella de la crida divina. La mà de Crist ens ha tret d'un camp de blat: el sembrador estreny dins la

mà nafrada el grapat de gra. La sang de Crist mulla la llavor, l'amara. En acabat, el Senyor llança en l'aire aquest blat per tal que morint esdevingui vida i, enfonsant-se en la terra, sigui capaç de multiplicar-se en espigues d'or».[6]

Treballar la terra, millorar la llavor

Tanmateix, no n'hi ha prou amb llançar la llavor: també cal que aquesta tingui la força i la *intel·ligència* per arrelar. A més, la terra es pot adobar; la podem treballar i disposar de la millor manera (cf. *Lc* 13, 6-9).

Si volem que el fruit sigui tan fecund que, com diu Jesús, fins i tot els ocells es puguin albergar a les branques de l'arbre en el qual es convertirà aquell primer gest (cf. *Mt* 13, 31-32), part essencial de la nostra manera de col·laborar-hi serà preparar, en la mesura de les nostres possibilitats,

una bona llavor. Per a això, en primer lloc, necessitem convèncer-nos que la fe que volem viure i compartir no és quelcom irracional ni arbitrari, sinó que té una relació íntima amb la veritat; necessitem tenir l'experiència vital que la fe no és simplement «un sentiment bonic, que consola i entusiasma, però depenent dels canvis en el nostre estat d'ànim o de la situació dels temps».[7] El Papa Francesc ens ho ha recordat: «L'home té necessitat de coneixement, té necessitat de veritat, perquè sense aquesta no pot subsistir, no va endavant. La fe, sense veritat, no salva, no dona seguretat als nostres passos».[8]

La set de veritat ens permet acollir la fe en la nostra intel·ligència, descobrir-ne el caràcter raonable. La nostra intel·ligència s'obre llavors a horitzons molt més amplis; la realitat se'ns torna alhora més comprensible i més profunda. És lògic que sigui

així: si el cristià vol ser sembrador de la novetat de Crist, no pot renunciar a reflexionar sobre la seva fe, ni a posar-hi en relació tots els àmbits de la seva vida, inclòs el seu treball professional. Aquest exercici de pensar les coses en vista de la fe, que no és simplement acudir a unes respostes prefabricades, es convertirà a poc a poc en un autèntic hàbit bo, una virtut: potser una de les més importants. Només en vista d'aquesta intel·ligència de la fe es poden arribar a percebre les «lluïssors divines que reverberen en les realitats més vulgars».[9]

Perquè aquesta obertura a la veritat faci que la nostra fe sigui tan fecunda com sigui possible és imprescindible la humilitat davant de la realitat, la docilitat a l'Esperit Sant, que ens parla a través dels esdeveniments quotidians i de les persones que ens envolten (cf. *Jn* 14, 26); en definitiva, a través de la història. Tot i que

podria semblar que en el nostre intent per portar la llum de Crist al món el més important seria una actitud de seguretat i de potència, en realitat la força només pot venir de Déu. En aquest sentit, «la humilitat és submissió creativa per força de la veritat i de l'amor. La humilitat és rebuig de les aparences i de la superficialitat; és l'expressió de la profunditat de l'esperit humà; és condició de la seva grandesa».[10]

La «batalla» de sant Josepmaria

Es comprèn així l'afany de sant Josepmaria perquè des del principi l'Opus Dei oferís una profunda formació filosòfica i teològica, que incidís al seu torn en l'àmbit professional de cadascú. En la seva cerca per trobar la manera adequada de fer això possible, parlava d'una autèntica «batalla».[11] Aquest llenguatge bèl·lic subratlla el caràcter ardu de l'empresa de la formació

d'un mateix i, per tant, la necessitat d'obstinar-s'hi, sempre segons les circumstàncies personals de cadascú. Sant Tomàs d'Aquino parlava de la virtut de l'«estudiositat», que implica «un afany particular en la cerca del coneixement de les coses»;^[12] és a dir, l'actitud permanent de conrear una curiositat sana per conèixer a fons el nostre món i vèncer els obstacles que ens impedeixen de dur-lo a terme. En tot cas, el més important és no perdre de vista la grandesa de l'objectiu que ens serveix d'impuls: fer propi el missatge de Crist per poder-lo sembrar en la realitat que ens envolta.

El llenguatge bèl·lic també permet considerar la importància de l'estratègia. Com podem aconseguir un objectiu tan alt quan ens falten el temps i la serenitat per afrontar amb rigor les grans qüestions? Per a alguns l'estratègia pot consistir a

aprofitar bé els mitjans de formació en què ja participen, conreant les disposicions necessàries per treure'ls-hi més partit. Per a d'altres, es basa en el fet d'aplicar-se el consell de la literatura clàssica que utilitzava sant Josepmaria: *non multa sed multum*^[13] —no obstinar-se en moltes coses, sinó molt en una de sola, o en unes quantes—, potser fent-se aconsellar un pla de lectures adaptat i progressiu. Altres, per la seva part, sabran aprofitar, amb l'ordre imprescindible en qualsevol activitat intel·lectual, els incomptables recursos que avui dia ofereix Internet. La imatge del guant que s'adapta a la mà, amb la qual el fundador de l'Opus Dei parlava del pla de vida, serveix també per il·lusionar-nos amb el nostre pla de formació, per créixer en el coneixement de la nostra fe.

Dos consells per adquirir una mirada àmplia

Si la llum de la fe permet comprendre el món en el seu sentit més profund, el cristià s'ha de saber protagonista i mai simple espectador dels grans debats culturals i intel·lectuals presents en la societat. Com que res del que és humà no li és aliè, conrea un caràcter inquiet i sanament inconformista des de la seva joventut, sense por de «contribuir, amb iniciativa i espontaneïtat, a millorar el món i la cultura del nostre temps, de manera que s'obrin als plans de Déu per a la humanitat».[14]

Per dur a terme aquesta tasca, sant Josepmaria ens va deixar dos consells. El primer fa referència a tenir una mirada àmplia, que no s'acontenta amb objectius petits: «Per a tu, que vols formar-te una mentalitat catòlica, universal, te'n transcric algunes característiques: amplitud d'horitzons, i un aprofundiment enèrgic, en allò

permanentment viu de l'ortodòxia catòlica; afany recte i sa —frivolitat, mai— de renovar les doctrines típiques del pensament tradicional, en la filosofia i en la interpretació de la història...; una atenció acurada a les orientacions de la ciència i del pensament contemporanis, i una actitud positiva i oberta, davant la transformació actual de les estructures socials i de les formes de vida.[15]

Es tracta d'un programa molt ampli en el qual valdria la pena aturar-se amb calma. L'«afany» de comprendre, que requereix lectura i estudi, fa que ens sentim inserits en una tradició que ens precedeix i que ens permet veure més enllà del present: «som com nans a espatlles de gegants. Hi podem veure més, i més lluny que ells, no per una distinció física nostra, sinó perquè som elevats per la seva gran altura». [16] Amb aquest bagatge podem

afrontar de manera positiva els nous assoliments i interrogants del nostre temps, i aprenem a discernir amb esperit constructiu i amb l'ajuda dels altres el que es pot considerar un veritable progrés. D'aquesta manera anem forjant una visió personal i raonada dels grans temes; anem conreant una veritable mentalitat universal, *catòlica*.

Davant d'aquest repte d'obrir tot el que és humà als plans de Déu, Benet XVI ha atorgat molta importància a les «minories creatives»; són normalment aquestes «les que determinen el futur». Per això, concretament, «l'Església catòlica s'ha de comprendre com una minoria creativa que té una herència de valors que no són quelcom del passat, sinó una realitat molt viva i actual. L'Església ha d'actualitzar, ser present en el debat públic, en la nostra lluita per un autèntic concepte de llibertat i de pau».[17]

Trobar persones capaces de sintonitzar amb aquesta passió per la formació i per l'anàlisi profunda de tota la realitat, i després caminar-hi al costat per treure junts iniciatives de tota mena, és una de les experiències més fecundes de la vocació de cristians al mig del món. La història dels primers fidels de l'Obra és una confirmació molt propera a nosaltres d'aquesta fecunditat.[18] En aquesta tasca cadascú s'ha de situar en el gran terreny de joc del món, i trobar-hi, des de les circumstàncies que defineixen la seva vida, la seva manera de col·laborar-hi.

El segon consell de sant Josepmaria fa referència a l'ús del plural. La llum de la fe permet, en gairebé tot, trobar-hi més d'una solució, més d'un camí. Actuacions, maneres de pensar i solucions diverses poden estar legítimament inspirades per una mateixa fe i, per tant, s'han de

respectar.[19] Per això, la fe ens porta a conrear la nostra capacitat d'escolta, de col·laboració i de diàleg, amb un afany sa d'aprendre i d'enriquir-nos amb altres punts de vista.

* * *

La Sagrada Escripura ens diu que «Maria guardava tot això en el seu cor i ho meditava» (*Lc 2, 19*): tot el que passava al seu voltant, i en especial allò que tenia a veure amb el seu fill, ressonava en el seu món interior. Considerar una vegada i una altra la bellesa de la nostra fe i la grandesa de la nostra missió encendrà també el nostre cor en desitjos de formar-nos cada vegada millor i de trobar les maneres concretes d'aconseguir-ho. També ens portarà a plantejar iniciatives i a buscar la col·laboració dels altres que facin present la novetat perenne de Crist en els nous areòpags de la

cultura. I ens ajudarà, si fos necessari, a sacsejar-nos qualsevol indici de «pessimisme estèril»,^[20] conscients del que que deia sovint sant Josepmaria: «El món ens espera».^[21]

[1] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 1.

[2] Sant Josepmaria, *Camí*, núm. 849.

[3] Sant Josepmaria, *El fin sobrenatural de la Iglesia*, núm. 2.

[4] *Forja*, núm. 1

[5] Sant Josepmaria, *Converses*, núm. 114

[6] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, núm. 3.

[7] Francesc, Enc. *Lumen fidei*, núm. 24.

[8] *Ibídem*.

[9] *Converses*, núm. 119.

[10] Sant Joan Pau II, *Àngelus*, 4.III. 1979.

[11] Cf. M. Montero, “La formación de las primeras mujeres del Opus Dei (1945-1950)”, *Studia et Documenta*, vol. 14, 2020, p. 110.

[12] Sant Tomàs d’Aquino, *Suma teològica*, II-II, q. 166, a. 2 ad 3.

[13] *Camí*, núm. 333.

[14] Mons. F. Ocáriz, Carta pastoral, 14.II.2017, núm. 8.

[15] Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 428.

[16] Bernardo de Chartres, citat per Juan de Salisbury, *Metalogicon*, elaborat el 1159.

[17] Benet XVI, Trobada amb periodistes, 26.IX.2009.

[18] Algunes referències a J. L. González Gullón, *DYA. La Academia y Residencia en la historia del Opus Dei (1933-1939)*, Rialp, Madrid 2016; i a M. Montero, *Historia de ediciones Rialp*, Rialp, Madrid 2020.

[19] Cf. *Converses*, núm. 117.

[20] Cf. Francesc, Ex. ap. *Evangelii gaudium*, núm. 84-86.

[21] *Solc*, núm. 290.

.....

Nicolás Álvarez de las Asturias

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/molt-humans-
molt-divins-viii-la-batalla-de-la-nostra-
formacio/](https://opusdei.org/ca/article/molt-humans-molt-divins-viii-la-batalla-de-la-nostra-formacio/) (27/03/2025)